

02012580809050012

17497

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 1258

8 Σεπτεμβρίου 2005

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθ. 83054/Ε5

Κανονισμός σπουδών ΤΕΙ Λαμίας.

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του άρθρου 27 του ν. 1404/1983 (ΦΕΚ 173 τ.Α') όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το ν. 2413/1996 και ν. 2621/1998.

2. Τις διατάξεις των άρθρων 2, 5 του ν. 2916/2001 (ΦΕΚ 114 τ.Α'/11.4.2001) «για τη διάρθρωση της ανώτατης εκπαίδευσης και ρύθμιση θεμάτων του τεχνολογικού τομέα αυτής».

3. Το π.δ. 498/1984 (ΦΕΚ 176/Α/14.11.1984) «Κανονισμός σπουδών στα ΤΕΙ».

4. Την υπ' αριθμ. 37876/ΣΤ5/26.4.2004 υπουργική απόφαση «Καθορισμός αρμοδιοτήτων Υφυπουργού του ΥΠΕΠΘ (ΦΕΚ 608 τ.Β')».

5. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις αυτής της απόφασης δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού

6. Το υπ' αριθ. 45/21.12.2004 πρακτικό της Συνέλευσης του ΤΕΙ Λαμίας, το οποίο διαβιβάστηκε στην υπηρεσία μας με το υπ' αριθμ. 5.117/30.12.2004 έγγραφο του ΤΕΙ Λαμίας, αποφασίζουμε:

Εγκρίνουμε ως προς τη νομιμότητά της και την πληρότητά της την από 21.12.2004 απόφαση της συνέλευσης του Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Τ.Ε.Ι.) Λαμίας με την οποία καταρτίστηκε ο κανονισμός σπουδών του παραπάνω ιδρύματος, και η οποία έχει ως ακολούθως:

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ Τ.Ε.Ι. ΛΑΜΙΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Σπουδαστές του Τ.Ε.Ι. Λαμίας,
Εγγραφές, Κύκλοι Σπουδών, Μαθήματα

Άρθρο 1

Σπουδαστές του Τ.Ε.Ι. Λαμίας - Εγγραφές

1. Σπουδαστές του Τ.Ε.Ι. Λαμίας καθίστανται όσοι εγγράφονται σ' αυτό μετά από εισαγωγή, μετεγγραφή ή κατάταξη σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

2. Οι εγγραφές των νεοεισερχομένων σπουδαστών γίνονται στο οικείο Τμήμα μέσα στα χρονικά όρια και με βάση τα δικαιολογητικά που ορίζονται εκάστοτε με τις υπουργικές αποφάσεις, για την εισαγωγή νέων σπουδαστών. Για όσους προέρχονται από μετεγγραφή ή κατάταξη, για την εγγραφή τους απαιτείται η έκδοση σχετικής απόφασης του Τμήματος, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

3. Για λόγους εξαιρετικής ανάγκης, (όπως π.χ. παρατεταμένη θεομηνία, σοβαρή ασθένεια, στράτευση, απουσία στο εξωτερικό, κ.λ.π.), είναι δυνατή η εγγραφή σπουδαστή που καθυστέρησε να εγγραφεί μέσα στις προθεσμίες της προηγούμενης παραγράφου του άρθρου αυτού, με αιτιολογημένη απόφαση του Συμβουλίου του Τμήματος, ύστερα από αίτηση του ενδιαφερόμενου σπουδαστή, η οποία υποβάλλεται σε αποκλειστική προθεσμία (30) ημερών από τη λήξη της προθεσμίας εγγραφής και στην οποία εκτίθενται και οι λόγοι της καθυστέρησης. Σπουδαστής που δεν γράφτηκε ούτε με τη διαδικασία αυτής της παραγράφου, χάνει το δικαίωμα εγγραφής του στο Ίδρυμα.

4. Σπουδαστής που έχει εγγραφεί στο Τ.Ε.Ι. Λαμίας δεν μπορεί να είναι συγχρόνως εγγεγραμμένος και σε άλλο τριτοβάθμιο εκπαιδευτικό ίδρυμα, εσωτερικού ή εξωτερικού, εκτός όσων μετακινούνται μέσω εγκεκριμένων από το Ίδρυμα προγραμμάτων κινητικότητας.

Άρθρο 2

Ανανέωση εγγραφής

1. Με την επιφύλαξη της παρ. 6 του άρθρου 27 ν. 1404/1983, ο σπουδαστής υποχρεούται ανά εξάμηνο σε ανανέωση εγγραφής. Η ανανέωση γίνεται πριν από την έναρξη των μαθημάτων του Εξαμήνου με ειδική έντυπη δήλωση που διατίθεται από το Τμήμα. Κατ' εξαίρεση οι ανανεώσεις εγγραφών μπορούν να παραταθούν για 5 εργάσιμες ημέρες με απόφαση του Συμβουλίου του Τμήματος.

2. Σπουδαστής που δεν ανανέωσε την εγγραφή του για δύο (2) συνεχόμενα ή τρία (3) μη συνεχόμενα εξάμηνα σπουδών χάνει τη δυνατότητα να συνεχίσει τις σπουδές του στο Ίδρυμα και διαγράφεται από τα μητρώα του Τμήματος. Αιτήσεις επανεγγραφής διαγραφέντων εξετάζονται από το Συμβούλιο του Τμήματος μόνο για σοβαρούς λόγους, κατ' αναλογία με το άρθρο 1 παράγραφος 3.

Άρθρο 3

Κύκλοι σπουδών, Έναρξη, Διακοπή και Λήξη μαθημάτων

1. Τη βασική εκπαιδευτική μονάδα στα Τ.Ε.Ι. αποτελεί το διδακτικό εξάμηνο, που περιλαμβάνει:

α) 15 πλήρεις εβδομάδες για διδασκαλία και από δύο εξεταστικές περιόδους, διάρκειας δύο εβδομάδων η καθεμιά. Η δεύτερη εξεταστική περίοδος για το εαρινό εξάμηνο γίνεται το πρώτο δεκαπενθήμερο του Σεπτεμβρίου του επόμενου διδακτικού έτους.

β) Η φοίτηση είναι υποχρεωτική για όλα τα μαθήματα. Σε περίπτωση αποτυχίας το μάθημα επαναλαμβάνεται.

γ) Απόκλιση από τις ρυθμίσεις του προηγούμενου εδαφίου «α» είναι δυνατή σε εξαιρετικές περιπτώσεις και μόνο με απόφαση του συμβουλίου του Τ.Ε.Ι., και έγκριση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Σε κάθε περίπτωση, εάν ο αριθμός των ωρών διδασκαλίας που πραγματοποιήθηκαν σε ένα μάθημα είναι για οποιονδήποτε λόγο μικρότερος από τα δύο τρίτα (2/3) του προβλεπόμενου στο πρόγραμμα σπουδών για όλο το διδακτικό εξάμηνο, το μάθημα αυτό θεωρείται ότι δε διδάχθηκε. Με αποφάσεις του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, μετά από πρόταση του συμβουλίου του Τ.Ε.Ι., είναι δυνατή η οργάνωση και λειτουργία θερινών ή πέρα από το κανονικό ωράριο προγραμμάτων, για ταχύρυθμη διδασκαλία ή συμπλήρωση ύλης εξαμήνου.

Κάθε διδακτικό έτος που αρχίζει την 1η Σεπτεμβρίου και λήγει την 5η Ιουλίου, περιλαμβάνει δυο αυτοτελή διδακτικά εξάμηνα: το Χειμερινό, το οποίο αρχίζει την πρώτη Δευτέρα μετά τις 19 Σεπτεμβρίου και το Εαρινό, το οποίο αρχίζει μετά τη λήξη των εξετάσεων β' περιόδου του Χειμερινού Εξαμήνου και την εβδομάδα των εγγραφών. Μεταξύ των δύο εξεταστικών περιόδων του Χειμερινού Εξαμήνου ή μετά τη λήξη της δεύτερης εξεταστικής περιόδου και μέχρι την έναρξη του Εαρινού Εξαμήνου ή πριν την πρώτη εξεταστική περίοδο του Εαρινού Εξαμήνου μπορούν να παρεμβάλλονται ημέρες ελεύθερες μαθημάτων.

2. Κατά τη διάρκεια των εξαμήνων, μαθήματα και εξετάσεις δε διεξάγονται τις επίσημες εορτές και διακοπές που ορίζονται στον εσωτερικό κανονισμό του Τ.Ε.Ι. Λαμίας.

3. Οι ακριβείς ημερομηνίες έναρξης και λήξης των μαθημάτων, των εξετάσεων και των διακοπών του επόμενου διδακτικού έτους, καθορίζονται, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου σε συνδυασμό με εκείνες του άρθρου 27 του ν. 1404/1983, από το Συμβούλιο του Ιδρύματος και ανακοινώνονται με ευθύνη του αρμόδιου Αντιπροέδρου του Τ.Ε.Ι. Λαμίας, το αργότερο μέχρι τέλος Ιουνίου κάθε έτους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Οργάνωση σπουδών, Μορφές διδασκαλίας,
Εκπαιδευτικές εκδρομές

Άρθρο 4

Οργάνωση μαθημάτων - Προγράμματα σπουδών

1. Οι σπουδές στο Τ.Ε.Ι. Λαμίας έχουν ως κέντρο της εκπαιδευτικής διαδικασίας τον σπουδαστή. Ο διδάσκων καθοδηγεί τον σπουδαστή να ασχοληθεί με τις σπουδές του, μία συγκεκριμένη χρονική περίοδο κατά την διάρκεια του έτους και να αφιερώσει ένα συνολικό χρόνο σπουδών (παρακολούθηση μαθημάτων, μελέτη κλπ) που ονομάζεται Φόρτος Εργασίας (ΦΕ) σπουδαστή. Ο Φόρτος Εργασίας του σπουδαστή ορίζεται ως το άθροισμα του τρι-

πλασίου του αριθμού των ωρών διδασκαλίας συν τον αριθμό ωρών της εργαστηριακής διδασκαλίας. Ο Φόρτος Εργασίας του σπουδαστή καθορίζεται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης και κυμαίνεται από 1500 έως 1800 ώρες ανά ακαδημαϊκό έτος και κατανέμεται στις ακόλουθες σπουδαστικές δραστηριότητες:

- ώρες παρακολούθησης της διδασκαλίας θεωρητικών μαθημάτων και ώρες διεξαγωγής άσκησης πράξης
- ώρες διεξαγωγής εργαστηριακών και πρακτικών ασκήσεων, οι οποίες επέχουν θέση εργαστηρίων
- ώρες διεξαγωγής φροντιστηριακών ασκήσεων
- ώρες σεμιναρίων
- ώρες μελέτης (στο σπίτι, στη βιβλιοθήκη κ.λ.π.)
- ώρες εκπόνησης εργασιών (ατομικών και ομαδικών)
- ώρες εκπαιδευτικών επισκέψεων και εκπαιδευτικών εκδρομών
- ώρες εξετάσεων

2. Ο ρόλος του διδάσκοντα είναι να συμβουλεύει και να καθοδηγεί τον σπουδαστή κατά την διάρκεια των σπουδών του για να μπορέσει να αποκτήσει τις συγκεκριμένες γνώσεις που απαιτεί το πρόγραμμα σπουδών του και να αναπτύξει τις προσωπικές του ικανότητες που είναι (α) η ανάληψη πρωτοβουλιών, (β) η κριτική σκέψη, (γ) η ανάπτυξη ικανοτήτων επίλυσης προβλημάτων, (δ) η δημιουργικότητα και ικανότητα παραγωγής πρωτότυπων ιδεών, (ε) ηθική εφαρμογή της επιστήμης, (στ) η ικανότητα αξιολόγησης και ανάπτυξης επιχειρηματολογίας, (ζ) η ικανότητα συνεργασίας σε ομαδικές εργασίες, (η) και η ικανότητα διοίκησης. Αυτό επιτυγχάνεται με σύγχρονες μεθόδους διδασκαλίας όπως η καθοδήγηση βιβλιογραφικής αναζήτησης, η μελέτη περιπτώσεων με ομαδικές κυρίως εργασίες, τα εντατικά σεμινάρια, τις εργαστηριακές και πειραματικές εργασίες, τις προσομοιώσεις έργων, τις φροντιστηριακές ασκήσεις, κ.οκ.

3. Οι σπουδές στο Τ.Ε.Ι. Λαμίας οργανώνονται με βάση το εξαμηνιαίο μάθημα. Τα μαθήματα του προγράμματος σπουδών κάθε Τμήματος κατατάσσονται στις ακόλουθες κατηγορίες:

(α) Μαθήματα Γενικής Υποδομής (ΜΤΥ), στα οποία υπάγονται μαθήματα των οποίων η γνώση θεωρείται βασική προϋπόθεση για την έναρξη των σπουδών των σπουδαστών στο ευρύ γνωστικό πεδίο όπου υπάγεται η ειδικότητα του Τμήματός τους.

(β) Μαθήματα Ειδικής Υποδομής (ΜΕΥ), στα οποία υπάγονται βασικά μαθήματα του Τμήματος ή της Σχολής που βοηθούν στην κατανόηση των μαθημάτων ειδικότητας (ΜΕ).

(γ) Μαθήματα Ειδικότητας (ΜΕ), στα οποία υπάγονται μαθήματα τα οποία διαπραγματεύονται την εξειδικευμένη γνώση που απαιτείται από την ειδικότητα των σπουδών των σπουδαστών ενός Τμήματος και αποτελούν βασική προϋπόθεση για την εκτέλεση της Πρακτικής Άσκησης.

(δ) Μαθήματα Διοίκησης, Οικονομίας, Νομοθεσίας και Ανθρωπιστικών σπουδών (ΔΟΝΑ), που δεν ανήκουν υποχρεωτικά σε μία συγκεκριμένη ειδικότητα, αλλά μπορούν να βοηθήσουν τους σπουδαστές, ανεξάρτητα από την ειδικότητα των σπουδών τους, τόσο στον επαγγελματικό τους τομέα, όσο και στην πνευματική τους καλλιέργεια γενικότερα.

Η κατανομή των παραπάνω κατηγοριών μαθημάτων στο πρόγραμμα σπουδών ενός Τμήματος κυμαίνεται στο ακόλουθο εύρος: ΜΓΥ 20-30%, ΜΕΥ 25-35%, ΜΕ 25-35% και ΔΟΝΑ 10-20%.

4. Τα μαθήματα του προγράμματος σπουδών κάθε Τμήματος διακρίνονται σε Υποχρεωτικά (Υ), κατ' Επιλογήν Υποχρεωτικά (ΕΥ) και Προαιρετικά (Π), ως εξής:

(α) Υποχρεωτικά μαθήματα είναι συνήθως τα Μαθήματα Γενικής Υποδομής (ΜΓΥ) του Τμήματος, τα οποία είναι υποχρεωτικά για όλους τους σπουδαστές του Τμήματος. Σ' αυτή την κατηγορία μπορεί να ανήκουν και τα Μαθήματα Ειδικής Υποδομής (ΜΕΥ) καθώς και τα Μαθήματα Ειδικότητας (ΜΕ).

(β) Κατ' Επιλογήν Υποχρεωτικά μαθήματα είναι συνήθως τα Μαθήματα Διοίκησης, Οικονομίας, Νομοθεσίας & Ανθρωπιστικών σπουδών (ΔΟΝΑ) που επιλέγονται από τους σπουδαστές από πίνακα περισσοτέρων μαθημάτων. Τα μαθήματα αυτά μπορεί να είναι ομαδοποιημένα, οπότε ο σπουδαστής επιλέγει υποχρεωτικά όλα τα μαθήματα μιας ομάδας, εκτός εάν είναι αδύνατη η διδασκαλία όλων των μαθημάτων μιας ομάδας. Στην περίπτωση αυτή γίνεται ελεύθερη επιλογή για τη συμπλήρωση των μαθημάτων της ομάδας. Εάν έχουν οριστεί κατευθύνσεις, τα μαθήματα που τις χαρακτηρίζουν είναι ομαδοποιημένα. Σ' αυτή την κατηγορία μπορεί να ανήκουν και τα Μαθήματα Ειδικής Υποδομής (ΜΕΥ) καθώς και τα Μαθήματα Ειδικότητας (ΜΕ).

(γ) Προαιρετικά μαθήματα, τα οποία είναι θεωρητικά, είναι τα μαθήματα γενικής μόρφωσης ή μαθήματα εμβάθυνσης, υποδομής ή διεπιστημονικά.

(δ) Οι σπουδαστές έχουν υποχρέωση να επιλέξουν και να παρακολουθήσουν ένα έως δύο το πολύ προαιρετικά μαθήματα ανά εξάμηνο σπουδών του τυπικού προγράμματος. Η επιλογή θα γίνεται από κατάλογο προαιρετικών μαθημάτων τον οποίο καθορίζει η Γενική Συνέλευση του Τμήματος, διπλασίων τουλάχιστον σε αριθμό από τον αριθμό που υποχρεωτικά θα επιλέξουν οι σπουδαστές του Τμήματος, μερικά εκ των οποίων μπορεί να είναι μαθήματα άλλων Τμημάτων του Ιδρύματος και η παρακολούθησή τους θα γίνεται στο Τμήμα που ανήκουν τα μαθήματα. Όταν οι σπουδαστές που δηλώνουν να παρακολουθήσουν ένα συγκεκριμένο προαιρετικό μάθημα είναι λιγότεροι από 10, τότε το μάθημα δεν διεξάγεται και οι σπουδαστές επιλέγουν ένα άλλο προαιρετικό μάθημα τροποποιώντας την δήλωση μαθημάτων τους.

5. Κάθε ώρα θεωρητικής διδασκαλίας ανά εβδομάδα, δομείται με τέτοιο τρόπο ώστε να απαιτεί τρεις ώρες συνολικό χρόνο απασχόληση του σπουδαστή (δηλ. 3 ώρες ΦΕ) σε αντίθεση με την εργαστηριακή διδασκαλία που απαιτεί τόσο χρόνο απασχόλησης από τον σπουδαστή όσο και η διάρκεια της διδασκαλίας. Μελέτη πραγματοποιείται από τους σπουδαστές και στις εξεταστικές περιόδους, ενώ αυτό δεν συμβαίνει με τα εργαστηριακά μαθήματα.

6. Κάθε μάθημα του προγράμματος σπουδών του Τμήματος χαρακτηρίζεται από έναν αριθμό διδακτικών μονάδων. Οι διδακτικές μονάδες καθορίζονται, για όλα τα μαθήματα του Τμήματος, καθώς και για την Πτυχιακή Εργασία και την Πρακτική Άσκηση με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος. Το τυπικό εξαμηνιαίο πρόγραμμα καθορίζεται σε τριάντα (30) διδακτικές μονάδες για όλα τα μαθήματα του εξαμήνου εκτός των προαιρετικών μαθημάτων, οι οποίες και κατανέμονται σε κάθε μάθημα του εξαμήνου σε αντιστοιχία των ωρών διδασκαλίας κάθε μαθήματος και του Φόρτου Εργασίας του σπουδαστή για να σπουδάσει επιτυχώς ένα μάθημα. Η πτυχιακή εργασία λαμβάνει έναν αριθμό διδακτικών μονάδων, μετά

από απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος, ο οποίος δεν μπορεί να υπερβαίνει τις δεκαπέντε (15). Στις εκπαιδευτικές επισκέψεις δεν αντιστοιχούν διδακτικές μονάδες. Κατά γενικό κανόνα τα όρια στα οποία κινείται η κατανομή των διδακτικών μονάδων σε κάθε εξαμηνιαίο μάθημα έχουν ως εξής:

i) για 20-30 εξαμηνιαίες ώρες ενός θεωρητικού μαθήματος ή του θεωρητικού μέρους ενός μικτού μαθήματος, κατανέμονται 3-4 διδακτικές μονάδες,

ii) για 20-30 εξαμηνιαίες ώρες ενός εργαστηριακού μαθήματος ή του εργαστηριακού μέρους ενός μικτού μαθήματος, κατανέμεται 1 διδακτική μονάδα.

7. Εάν οι γνώσεις που παρέχονται σ' ένα μάθημα είναι προϋπόθεση επιτυχούς παρακολούθησης ενός άλλου μαθήματος, το πρώτο μάθημα χαρακτηρίζεται ως προαπαιτούμενο του δεύτερου. Ένα μάθημα μπορεί να είναι ταυτόχρονα και προαπαιτούμενο ενός μαθήματος και εξαρτώμενο από άλλο μάθημα. Τα αλληλσυνδεδεμένα με τον τρόπο αυτό μαθήματα σχηματίζουν ομάδες που περιλαμβάνουν μέχρι τρία (3) μαθήματα που δεν έχουν μεταξύ τους κοινά μαθήματα. Ο ολικός αριθμός των αλληλσυνδεδεμένων μαθημάτων δεν μπορεί να υπερβαίνει το 40% του συνόλου των υποχρεωτικών μαθημάτων του Τμήματος.

8. Η Γενική Συνέλευση του Τμήματος καθορίζει, σύμφωνα με το άρθρο 26 του ν. 1404/1983, το περίγραμμα του προγράμματος σπουδών και: i) τον καταρχήν διαχωρισμό των μαθημάτων σε θεωρητική φροντιστηριακή και εργαστηριακή μορφή διδασκαλίας, ii) την ειδικότερη ανάλυση του περιγράμματος και των εβδομαδιαίων ωρών κάθε μαθήματος και iii) τα προαπαιτούμενα και εξαρτώμενα από αυτά μαθήματα και τη διασφάλιση της ορθής αλληλουχίας μεταξύ τους. Τέλος η Γενική Συνέλευση του Τμήματος, κατά την κατανομή των μαθημάτων του Τμήματος ανά εξάμηνο σπουδών, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 26 του ν. 1404/1983, μεριμνά ώστε:

α) τα μαθήματα ενός προγράμματος σπουδών επτά (7) εξαμήνων, να μην υπερβαίνουν τα 40 σε αριθμό και να είναι μέσα στα επιτρεπόμενα όρια του Φόρτου Εργασίας για τον σπουδαστή. Συμπερασματικά, ο αριθμός των υποχρεωτικών μαθημάτων για την λήψη πτυχίου θα πρέπει να κυμαίνεται μεταξύ 5 και 6 για κάθε εξάμηνο του τυπικού προγράμματος σπουδών, χωρίς να συνυπολογίζεται ο αριθμός των προαιρετικών μαθημάτων.

β) οι ώρες διδασκαλίας ανά εβδομάδα, ενός τυπικού εξαμήνου σπουδών και για το σύνολο υποχρεωτικών και κατ' επιλογήν υποχρεωτικών μαθημάτων, να κυμαίνονται από 22 έως 24. Υπέρβαση του ορίου αυτού είναι δυνατή σε περιπτώσεις ύπαρξης μεγάλου αριθμού εργαστηριακών ή κλινικών ασκήσεων και με την προϋπόθεση ότι ο Φόρτος Εργασίας του σπουδαστή κυμαίνεται σε αποδεκτά όρια.

9. Εάν στο πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος περιλαμβάνονται και μαθήματα που ανήκουν στο γνωστικό πεδίο Τομέα άλλου Τμήματος, αναφορικά με τα μαθήματα αυτά, σύμφωνα με τις ρυθμίσεις της προηγούμενης παραγράφου, του άρθρου αυτού, και κατ' ανάλογη εφαρμογή της παραγράφου 4 του άρθρου 26 του ν. 1404/1983, απαιτείται η σύμφωνη γνώμη της Γενικής Συνέλευσης του οικείου Τομέα. Εάν δεν γίνει δυνατή η επίτευξη συμφωνίας, η οριστική απόφαση λαμβάνεται από το Συμβούλιο της Σχολής, προκειμένου για Τμήματα και Τομείς της

ίδιας Σχολής, ή από το Συμβούλιο του Τ.Ε.Ι. Λαμίας σε διαφορετική περίπτωση.

10. Το αργότερο δέκα (10) ημέρες πριν από την έναρξη των μαθημάτων κάθε διδακτικού Εξαμήνου, συντάσσεται με την φροντίδα του Συμβουλίου του Τμήματος και ανακοινώνεται με ευθύνη του Προϊστάμενου του Τμήματος, το εβδομαδιαίο ωρολόγιο πρόγραμμα μαθημάτων του Τμήματος το οποίο περιέχει:

ι) το τυπικό πρόγραμμα σπουδών κάθε εξαμήνου

ii) τα μέλη του Ε.Π., Ε.Δι.Π., τους Επιστημονικούς - Εργαστηριακούς Συνεργάτες και Εκπαιδευτικούς Ειδικών Μαθημάτων που θα διδάξουν κάθε μάθημα των τυπικών προγραμμάτων και

iii) την ημέρα, την ώρα και την αίθουσα ή το χώρο που θα πραγματοποιηθεί κάθε μάθημα.

Κατά την κατάρτιση του εβδομαδιαίου ωρολογίου προγράμματος κάθε Τμήματος λαμβάνεται πρόνοια, ώστε να συμπίπτει ελεύθερος χρόνος 3-4 ωρών σε συγκεκριμένη ημέρα της εβδομάδας που θα χρησιμοποιείται για την Σύγκληση των οργάνων του Τμήματος ή Συνελεύσεων του Ιδρύματος.

11. α) Τα τυπικά προγράμματα των εξαμήνων σπουδών του Τμήματος είναι ενδεικτικά και όχι υποχρεωτικά για τους σπουδαστές του Τμήματος, με την επιφύλαξη της παραγράφου 4 περίπτωση α του άρθρου αυτού. Ο σπουδαστής μπορεί για κάθε διδακτικό εξάμηνο να καταρτίζει το ατομικό του πρόγραμμα σπουδών, το οποίο περιλαμβάνει τα μαθήματα που επιθυμεί και πρόκειται να παρακολουθήσει κατά το εξάμηνο αυτό. Σχετική δήλωση υποβάλλουν στο Τμήμα όλοι οι σπουδαστές ταυτόχρονα με την εγγραφή ή την ανανέωση εγγραφής τους. Μέσα σε μια (1) εβδομάδα από την έναρξη των μαθημάτων του εξαμήνου, ο σπουδαστής έχει την δυνατότητα τροποποίησης της αρχικής δήλωσής του κατά τρία το πολύ μαθήματα.

β) Κατά την κατάρτιση του ατομικού προγράμματος σπουδών του Εξαμήνου ο σπουδαστής λαμβάνει υποχρεωτικά πρόνοια ώστε:

ι) Ο μέγιστος αριθμός δηλούμενων μαθημάτων ανά εξάμηνο σπουδών να αντιστοιχεί σε μαθήματα των οποίων οι διδακτικές μονάδες να ισούνται με τις διδακτικές του τυπικού εξαμήνου σπουδών προσαυξημένες κατά 30%.

ii) Κατά προτεραιότητα για την συμπλήρωση του ανωτάτου ορίου δηλώνονται οι ώρες των μαθημάτων προηγούμενων εξαμήνων, τα οποία είτε δε δηλώθηκαν, είτε δεν ολοκληρώθηκαν με επιτυχία, και οι ώρες των μαθημάτων του τυπικού τους Εξαμήνου. Αν ο σπουδαστής δεν μπορεί να συμπληρώσει το ατομικό του πρόγραμμα με μαθήματα παρελθόντων εξαμήνων και του τυπικού εξαμήνου που ανήκει, τότε μπορεί να δηλώνει μαθήματα από το αμέσως επόμενο φυτικό εξάμηνο. Δεν περιλαμβάνονται μαθήματα τα προαπαιτούμενα των οποίων δεν έχει παρακολουθήσει με επιτυχία ο σπουδαστής.

γ) Οι σπουδαστές του πρώτου εξαμήνου σπουδών δηλώνουν και παρακολουθούν μόνο μαθήματα του πρώτου τυπικού εξαμήνου σπουδών του Τμήματός τους.

δ) Εάν στη δήλωση των μαθημάτων που θα παρακολουθήσει ο σπουδαστής σ' ένα εξάμηνο δεν τηρούνται οι όροι των προηγούμενων εδαφίων, θεωρείται αυτοδίκαια ότι η δήλωση περιλαμβάνει τα μαθήματα του εξαμήνου εισαγωγής, προκειμένου για πρωτοεισαγόμενους σπουδαστές ενώ για παλαιότερους σπουδαστές τροποποιείται η

δήλωση μαθημάτων με μαθήματα του τυπικού τους ή παλαιότερου εξαμήνου, ύστερα από συνεννόηση με τον σπουδαστή.

ε) Επικαλύψεις μαθημάτων στο ατομικό πρόγραμμα ενός σπουδαστή δεν επιτρέπονται.

12. Σε καμία περίπτωση ο σπουδαστής, κατ' εφαρμογή του εδαφίου (β) της προηγούμενης παραγράφου, δεν μπορεί να καταστεί πτυχιούχος νωρίτερα από την προβλεπόμενη χρονική διάρκεια σπουδών του Τμήματος. Για τη διευκόλυνση της κινητικότητας σπουδαστών και Ε.Π. μεταξύ του Τ.Ε.Ι. Λαμίας και Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης του εξωτερικού είναι δυνατή, με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος, η διδασκαλία ορισμένων μαθημάτων του προγράμματος σπουδών κάθε Τμήματος και σε άλλη γλώσσα κράτους - μέλους στη Ευρωπαϊκή Ένωση, παράλληλα με την Ελληνική.

Άρθρο 5

Διδασκαλία ξένων γλωσσών

1. Στα Τμήματα του Ιδρύματος διδάσκονται μία ή περισσότερες ξένες γλώσσες, κυρίως από τις γλώσσες χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η διδασκαλία της ξένης γλώσσας έχει ως σκοπό να μάθουν οι σπουδαστές να επικοινωνούν σ' αυτή και να τη χειρίζονται για αντικείμενα της ειδικότητάς τους.

2. Την ευθύνη διδασκαλίας των ξένων γλωσσών έχει το Κέντρο Ξένων Γλωσσών και Φυσικής Αγωγής το οποίο οργανώνει την διδασκαλία ξένων γλωσσών που επιθυμούν και δηλώνουν να παρακολουθήσουν οι σπουδαστές του Τ.Ε.Ι. Λαμίας, ως προαιρετικό μάθημα, και μάλιστα σε διάφορα επίπεδα.

3. Στο τυπικό πρόγραμμα σπουδών το μάθημα της ξένης γλώσσας ανήκει στα Γενικά Υποχρεωτικά ή στα κατ' Επιλογήν Υποχρεωτικά ή στα Προαιρετικά Μαθήματα του Τμήματος.

Άρθρο 6

Μορφές διδασκαλίας, Συνδιδασκαλία

1. Η εκπαιδευτική διαδικασία κάθε μαθήματος περιλαμβάνει μία ή περισσότερες από τις παρακάτω μορφές:

- θεωρητική ή από έδρας διδασκαλία,

- σεμινάρια,

- φροντιστηριακές, πρακτικές και εργαστηριακές ασκήσεις,

- ανάθεση εκπόνησης εργασιών ατομικά ή ομαδικά και

- εκπαιδευτικές επισκέψεις και εκδρομές.

2. α) Η θεωρητική ή από έδρας διδασκαλία μαθήματος, παρουσιάζει εποπτικά μια ευρεία περιοχή ενός γνωστικού αντικειμένου και τον σχετικό μ' αυτή επιστημονικό προβληματισμό. Τμήμα της διδασκαλίας αυτής μπορεί να περιλαμβάνει και ειδικές ασκήσεις (ασκήσεις πράξης) για την εμπέδωση των θεωρητικών γνώσεων και την εφαρμογή τους σε διάφορες συνθήκες και περιπτώσεις, με τη μορφή φροντιστηριακών ασκήσεων, ενώ μπορεί να αποσκοπεί κατά περίπτωση, στην ανάπτυξη δεξιοτήτων για την επίλυση προβλημάτων κατά τρόπο που να αναπτύσσεται η κριτική σκέψη του σπουδαστή ή δυνατότητα επιλογών, η ομαδική εργασία κ.ο.κ. Τα μέλη Ε.Π. μπορούν να εξειδικεύουν τις ασκήσεις πράξης σύμφωνα με τις υφισταμένες στο Τμήμα συνθήκες.

β) Τα σεμινάρια στοχεύουν στην επεξεργασία συγκεκριμένων θεμάτων σε μεγαλύτερο βάθος και έκταση με

την συνεργασία και καθοδήγηση του διδάσκοντα και τη βοήθεια σχετικής βιβλιογραφίας.

γ) Οι εργαστηριακές και πρακτικές ασκήσεις πραγματοποιούνται περιοδικά σε κατάλληλους χώρους του Τ.Ε.Ι. ή σε χώρους εργασίας, στους οποίους οι σπουδαστές κάτω από την επίβλεψη και με την καθοδήγηση του εκπαιδευτικού προσωπικού εκπαιδεύονται κατά ομάδες στην εφαρμογή θεωρητικών, επαγγελματικών ή τεχνολογικών μεθόδων, στο χειρισμό τεχνικών συστημάτων, στον εθισμό στην ομαδική εργασία, στη σύνταξη περιγραφικών εκθέσεων κλπ, ώστε να αποκτούν τις κατάλληλες δεξιότητες.

3. α) Δεν επιτρέπεται κατάτμηση θεωρητικού μαθήματος σε περισσότερα τμήματα. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις όταν ο αριθμός των παρακολουθούντων σπουδαστών είναι πολύ μεγάλος ή όταν η χωρητικότητα των διαθέσιμων χώρων διδασκαλίας δεν επαρκεί μπορεί να γίνει κατάτμηση ύστερα από πρόταση του διδάσκοντα, σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου του Τμήματος και απόφαση του Συμβουλίου του Ιδρύματος. Σε περίπτωση κατάτμησης τμήματος οι διδάσκοντες συντονίζουν μεταξύ τους τη διδασκτέα ύλη και στις τελικές εξετάσεις του μαθήματος θέτουν κοινά θέματα.

β) Για τη διεξαγωγή των εργαστηριακών ασκήσεων ο αριθμός των παρακολουθούντων σπουδαστών ανά τμήμα θα έχει ελάχιστο όριο δέκα (10) ατόμων και μέγιστο είκοσι πέντε (25) ατόμων εκτός ειδικών περιπτώσεων, όπως εργαστήρια αυξημένου κινδύνου ή ειδικές συνθήκες εργασίας κλπ για τις οποίες απαιτείται η έγκριση του Συμβουλίου του Ιδρύματος μετά από τεκμηριωμένη εισήγηση του Συμβουλίου του Τμήματος. Ο αριθμός των μελών Ε.Π. ανά τμήμα εργαστηριακών ασκήσεων δεν μπορεί να είναι ανώτερος των δύο (2).

Άρθρο 7

Διάρκεια διδασκαλίας και ασκήσεων

1. Η διάρκεια της ωριαίας διδασκαλίας των θεωρητικών μαθημάτων και φροντιστηριακών ασκήσεων, ορίζεται σε σαράντα πέντε (45') λεπτά της ώρας μετά τη λήξη της οποίας ακολουθεί διάλυμα, μέχρι δέκα πέντε (15') λεπτών.

2. Η διάρκεια των ωριαίων πρακτικών και εργαστηριακών ασκήσεων είναι πενήντα πέντε (55') λεπτά εκτός ειδικών περιπτώσεων και εφόσον αυτό επιβάλλεται από διατάξεις διασφάλισης της δημόσιας υγείας. Οι φροντιστηριακές, εργαστηριακές και πρακτικές ασκήσεις μπορεί να γίνονται και χωρίς διάλυμα.

3. Η διάρκεια διεξαγωγής των σεμιναρίων ρυθμίζεται από τον διδάσκοντα σε συνεννόηση με τους σπουδαστές. Κάθε άλλη λεπτομέρεια ρυθμίζεται με απόφαση του Συμβουλίου του Τμήματος.

4. Η διάρκεια της θεωρητικής διδασκαλίας δεν μπορεί να υπερβαίνει τις δύο (2) συνεχείς ώρες διδασκαλίας στο ίδιο γνωστικό αντικείμενο.

Άρθρο 8

Εκπαιδευτικές εκδρομές

1. α) Για την αποτελεσματικότερη εμπέδωση των θεωρητικών, τεχνολογικών και πρακτικών γνώσεων των σπουδαστών, οργανώνονται με πρωτοβουλία και ευθύνη του Τμήματος, εκπαιδευτικές επισκέψεις και εκδρομές μικρής χρονικής διάρκειας, όχι περισσότερες από τρεις (3) συνεχόμενες εργάσιμες ημέρες το εξάμηνο, σε χώρους

εργασίας και βιομηχανικών εγκαταστάσεων. Η έγκριση παρέχεται σύμφωνα με τον εσωτερικό κανονισμό του Τ.Ε.Ι. Λαμίας.

β) Πολυήμερες άνω των τριών ημερών, εκπαιδευτικές εκδρομές, στο εσωτερικό ή το εξωτερικό, πραγματοποιούνται μόνο κατά τις διακοπές των Χριστουγέννων, του Πάσχα και του καλοκαιριού. Η έγκριση παρέχεται από τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων ύστερα από εισήγηση του οικείου Τμήματος (στην οποία περιλαμβάνεται το πρόγραμμα εκπαιδευτικών επισκέψεων και εκτίμηση της απαιτούμενης δαπάνης μεταφοράς των σπουδαστών) και πρόταση του Συμβουλίου του Τ.Ε.Ι. Λαμίας.

Άρθρο 9

Προπαρασκευαστικά φροντιστήρια

1. Με εισήγηση της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος και απόφαση του Συμβουλίου της Σχολής είναι δυνατή η διοργάνωση προπαρασκευαστικών φροντιστηρίων για σπουδαστές που δεν μπορούν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις των μαθημάτων του Α' και Β' Εξαμήνου σπουδών του Τμήματος. Η διοργάνωση των προπαρασκευαστικών φροντιστηρίων μπορεί να γίνει ή σε επίπεδο Τμήματος ή Σχολής ή σε επίπεδο Ιδρύματος. Στην τελευταία περίπτωση απαιτείται απόφαση του Συμβουλίου του Τ.Ε.Ι. Λαμίας μετά από εισηγήσεις των ενδιαφερομένων σχολών ή Τμημάτων.

2. Τα προπαρασκευαστικά φροντιστήρια διαρκούν ένα διδακτικό εξάμηνο με τρεις (3) το πολύ εβδομαδιαίες ώρες ανά μάθημα. Είναι όμως δυνατή η σύμπτυξή τους σε μικρότερο χρονικό διάστημα με ανάλογη αύξηση των εβδομαδιαίων ωρών. Τα προπαρασκευαστικά φροντιστήρια γίνονται κατά κανόνα πέρα από το κανονικό ωράριο σπουδών και δεν καταλήγουν σε τελική αξιολόγηση της επίδοσης των σπουδών.

3. Η διδασκαλία στα προπαρασκευαστικά φροντιστήρια ανατίθεται σε μέλη του Ε.Π. ή συνεργάτες, σύμφωνα με τις διατάξεις που αναφέρονται στη διδασκαλία των κανονικών μαθημάτων.

Άρθρο 10

Ο Θεσμός του Συμβούλου Σπουδών

Στο Τ.Ε.Ι. Λαμίας λειτουργεί ο θεσμός του Συμβούλου Σπουδών σε επίπεδο Τμήματος με σκοπό να βοηθήσει πολλαπλά τους σπουδαστές κατά την διάρκεια των σπουδών τους. Σύμβουλος Σπουδών μπορεί να οριστεί μέλος Ε.Π. του Τμήματος ή Επιστημονικοί Συνεργάτες μετά από απόφαση του Συμβουλίου του Τμήματος, με σκοπό να δέχεται ορισμένους σπουδαστές (π.χ. 5-10), κυρίως του Α' εξαμήνου σπουδών, είτε ομαδικά είτε ατομικά μία συγκεκριμένη ημέρα και ώρα της εβδομάδας, που ορίζει ο εκπαιδευτικός, κατά την διάρκεια του εξαμήνου για ενημέρωση και καθοδήγηση. Ο Σύμβουλος Σπουδών ενημερώνει τους σπουδαστές κυρίως για Εκπαιδευτικά θέματα και θέματα Κανονισμού Σπουδών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Φοίτηση, Έλεγχος επίδοσης, Επιτυχής παρακολούθηση

Άρθρο 11

Φοίτηση

1. Οι σπουδαστές παρακολουθούν όλα τα μαθήματα του προγράμματος σπουδών τους, σύμφωνα με τη δήλωσή τους και τις ρυθμίσεις των άρθρων του παρόντος.

2. Οι προβλεπόμενες ώρες διδασκαλίας κατά εξαμήνο για κάθε μάθημα καθορίζονται από τον Τομέα και ανακοινώνονται από τον διδάσκοντα στην αρχή κάθε εξαμήνου, με βάση το ωρολόγιο πρόγραμμα του Τμήματος, αφού ληφθούν υπόψη οι ημέρες που επίσημα δε θα πραγματοποιηθούν μαθήματα κατά τη διάρκεια του εξαμήνου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 3 παράγραφος 2 και 3 του παρόντος.

3. Σε κάθε περίπτωση, εάν ο αριθμός των ωρών διδασκαλίας που πραγματοποιήθηκαν σε ένα μάθημα είναι για οποιονδήποτε λόγο μικρότερος από τα δύο τρίτα (2/3) του προβλεπόμενου στο πρόγραμμα σπουδών για όλο το διδακτικό εξάμηνο, το μάθημα αυτό θεωρείται ότι δεν διδάχθηκε. Η διαπίστωση γίνεται κατά τη λήξη του εξαμήνου μετά από γραπτή δήλωση του διδάσκοντος και απόφαση του Τομέα Μαθημάτων και με ευθύνη του υπευθύνου αυτού.

4. Η παρακολούθηση των εργαστηριακών μαθημάτων ή του εργαστηριακού μέρους μεικτών μαθημάτων είναι υποχρεωτική. Για τα μαθήματα τα οποία δεν διαθέτουν χρόνο ή τις δυνατότητες για Ασκήσεις Πράξης, καθιερώνεται μια άλλη μορφή ενδιάμεσης αξιολόγησης μετά από απόφαση του Τομέα. Στα θεωρητικά μαθήματα που εμπειρεύουν άσκηση πράξης, δεν πραγματοποιείται εξέταση προόδου ενώ η τελική εξέταση περιόδου πραγματοποιείται σε όλη την προβλεπόμενη διδακτική ύλη. Η άσκηση πράξης αξιολογείται από τον εκπαιδευτικό και επέχει θέση προόδου.

Άρθρο 12

Βαθμολογική κλίμακα

1. Η βαθμολογία σε όλα τα μαθήματα εκφράζεται με την αριθμητική κλίμακα: μηδέν έως δέκα (0-10), με βάση επιτυχίας το βαθμό πέντε (5).

2. Ο χαρακτηρισμός της επίδοσης των σπουδαστών κατά μάθημα, καθορίζεται ως εξής:

- από 0-4,9: «αεπιτυχώς»
- από 5-6,9: «καλώς»
- από 7-8,4: «λίαν καλώς»
- από 8,5-10: «άριστα»

3. Όλοι οι βαθμοί υπολογίζονται και καταχωρούνται με προσέγγιση ενός δεκάτου (1/10) της ακέραιας μονάδος.

Άρθρο 13

Βαθμοί εργατηρίου και εξετάσεων

1. α) Για την επιτυχή παρακολούθηση εργαστηριακού μαθήματος ή του εργαστηριακού μέρους μικτού μαθήματος απαιτείται ο σπουδαστής να έχει διεξάγει με τουλάχιστον 10 ασκήσεις κατά τη διάρκεια του Εξαμήνου. Την τελευταία εβδομάδα του εξαμήνου δίνεται η δυνατότητα μέχρι δύο (2) συμπληρωματικών εργαστηριακών και πρακτικών ασκήσεων για όσους σπουδαστές έχουν αποτύχει ή απουσιάσει. Η δυνατότητα, η μορφή και ο τρόπος της συμπληρωματικής αξιολόγησης καθορίζεται με απόφαση του Τομέα.

β) Ο βαθμός, του εργατηρίου ή του εργαστηριακού ή πρακτικού μέρους μικτού μαθήματος είναι, ανάλογα με τη φύση του εργατηρίου και μετά από απόφαση του Τομέα: ι) ο μέσος όρος όλων των επιμέρους βαθμών των ασκήσεων που ο σπουδαστής έχει διεξάγει στα ποσοστά του προηγούμενου εδαφίου, ιι) οι βαθμοί σε εξετάσεις που διεξάγονται τμηματικά ή τελικά σε όλη την ύλη του εργατηρίου.

γ) Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, για τα εργαστηριακά μαθήματα ή το εργαστηριακό μέρος μικτού μαθήματος τα οποία εξετάζονται με την μορφή τελικής εξέτασης, η Γενική Συνέλευση του Τμήματος με αιτιολογημένη απόφασή της μπορεί να αποφασίσει την πραγματοποίηση και δεύτερης εξεταστικής περιόδου.

δ) Σε διάστημα πέντε (5) ημερών από την ημερομηνία λήξης του εξαμήνου ο διδάσκων καταθέτει στο Τμήμα τη βαθμολογία του εργατηρίου ή των πρακτικών ασκήσεων η οποία καταχωρείται στο πρωτόκολλο και αρχαιοθετείται.

ε) Σπουδαστής που παρακολούθησε δύο (2) φορές εργαστήριο ή το εργαστηριακό ή πρακτικό μέρος μικτού μαθήματος αλλά κρίθηκε ανεπιτυχώς κατά την εξέταση, δεν υποχρεούται να παρακολουθήσει και πάλι το εργαστήριο ή το εργαστηριακό ή πρακτικό μέρος μικτού μαθήματος αλλά μπορεί να εξεταστεί στο τέλος του εξαμήνου μαζί με τους υπόλοιπους σπουδαστές που παρακολουθούν το μάθημα.

2. α) Το Συμβούλιο του Τμήματος εντός είκοσι (20) ημερών από την έναρξη των μαθημάτων του εξαμήνου μετά από εισήγηση του διδάσκοντα αποφασίζει για την πραγματοποίηση ή μη ενδιάμεσης αξιολόγησης θεωρητικού μαθήματος που δεν εμπειρεύει ασκήσεις πράξης, καθώς και τη μορφή που θα έχει αυτή. Η ενδιάμεση αξιολόγηση προόδου μπορεί να είναι προφορική κατά ομάδες ή γραπτή εξέταση.

β) Σε περίπτωση πραγματοποίησης της προόδου ο χρόνος διεξαγωγής της θα είναι μέχρι τη 10η διδακτική εβδομάδα και θα αναφέρεται στο 50% της συνολικής ύλης ενώ η αντίστοιχη τελική εξέταση του μαθήματος αναφέρεται στο 100% της ύλης.

γ) Ο τελικός βαθμός θεωρητικού μαθήματος ή του θεωρητικού μέρους μικτού μαθήματος που δεν εμπειρεύει ασκήσεις πράξης, υπολογίζεται: ι) για τα μαθήματα στα οποία πραγματοποιήθηκε ενδιάμεση αξιολόγηση, από το άθροισμα του βαθμού της ενδιάμεσης αξιολόγησης σε ποσοστό 40% και την τελική γραπτή εξέταση σε ποσοστό 60%, ή ιι) για τα μαθήματα στα οποία δεν πραγματοποιήθηκε ενδιάμεση αξιολόγηση, από την τελική γραπτή ή προφορική εξέταση σε ποσοστό 100%.

δ) Σε περίπτωση πραγματοποίησης ενδιάμεσης αξιολόγησης, ο διδάσκων καταθέτει στο Τμήμα, το αργότερο με τη λήξη των μαθημάτων του εξαμήνου, κατάσταση των σπουδαστών με τον αντίστοιχο βαθμό της ενδιάμεσης αξιολόγησης, για τον καθένα που συμμετείχε σ' αυτή. Η κατάσταση βαθμολογίας, με ευθύνη του Προϊσταμένου του Τμήματος ανακοινώνεται έγκαιρα και πάντως πριν από τις τελικές εξετάσεις.

ε) Ο τελικός βαθμός θεωρητικού μαθήματος ή του θεωρητικού μέρους μικτού μαθήματος που εμπειρεύει ασκήσεις πράξης, υπολογίζεται από το άθροισμα του βαθμού της άσκησης πράξης και την τελική γραπτή εξέταση, που πραγματοποιείται στο 100% της διδακτικής ύλης, σε ποσοστά που καθορίζονται από το Συμβούλιο του Τμήματος και είναι αναλογικά των ωρών διδασκαλίας για θεωρία και ασκήσεις πράξης. Εάν ο τελικός βαθμός θεωρητικού ή του θεωρητικού μέρους του μαθήματος που εμπειρεύει άσκηση πράξης, έχει την ένδειξη «ανεπαρκώς» (δηλ. 4 έως 4,9), ο σπουδαστής δηλώνει πάλι το μάθημα, μπορεί όμως να μην συμμετέχει στην άσκηση πράξης και να λάβει μέρος μόνο στις τελικές εξετάσεις όπου η αξιολόγηση

του λαμβάνει το 100% της τελικής βαθμολογίας στο συγκεκριμένο μάθημα.

ζ) Οι εξετάσεις ενδιάμεσης αξιολόγησης, προόδου, πραγματοποιούνται σύμφωνα με τον κανονισμό εξετάσεων περιόδου και συγκεκριμένα σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 14, το άρθρο 15 και το άρθρο 16 του παρόντος.

3. Σπουδαστής θεωρείται επιτυχών στα μαθήματα εκείνα που συγκέντρωσε βαθμό τουλάχιστο πέντε (5).

4. Ο βαθμός αυτών που προέρχονται από κατάταξη, εξάγεται ως εξής: το Τμήμα υποδοχής με απόφαση του Συμβουλίου του, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, απαλλάσσει τους κατατασσόμενους από μαθήματα ή ασκήσεις, που έχουν εξετασθεί με επιτυχία στη Σχολή ή το Τμήμα Προέλευσης, καταγράφοντας τους βαθμούς των μαθημάτων αυτών. Καθορίζει δε τα μαθήματα και ασκήσεις προηγούμενων εξαμήνων, στα οποία οι κατατασσόμενοι οφείλουν να εξετασθούν, εφόσον δεν διδάχθηκαν ή δεν ασκήθηκαν πλήρως ή επαρκώς σε αυτά στη Σχολή ή στο Τμήμα Προέλευσης, ανεξάρτητα από το εξάμηνο που έγινε η κατάταξη.

5. Σπουδαστής που δεν παρακολούθησε με επιτυχία, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 6 του άρθρου αυτού, υποχρεωτικό μάθημα, πρέπει να το επαναλάβει κατά το επόμενο εξάμηνο. Αν απέτυχε σε κατ' επιλογήν υποχρεωτικό μάθημα ομάδας μαθημάτων που χαρακτηρίζουν κατεύθυνση, πρέπει να το επαναλάβει το επόμενο εξάμηνο ή να αλλάξει το μάθημα ή την κατεύθυνση, ενώ αν απέτυχε σε προαιρετικό μάθημα, μπορεί να το επαναλάβει σε επόμενα εξάμηνα ή να το αντικαταστήσει με άλλο.

6. α) Ο τελικός βαθμός μαθήματος προκύπτει από τον συνυπολογισμό του θεωρητικού και εργαστηριακού / πρακτικού μέρους του μικτού μαθήματος, με συντελεστές που έχουν άθροισμα (1). Η κατανομή αυτή καθορίζεται από την Γενική Συνέλευση του Τμήματος με βάση τις ώρες και τις συνθήκες διδασκαλίας ως και τη φύση κάθε μέρους του μαθήματος.

β) Η παρακολούθηση σε ένα μάθημα θεωρείται επιτυχής, εφόσον ο βαθμός στο θεωρητικό και στο εργαστηριακό-πρακτικό μέρος του μαθήματος αυτού έχει την ένδειξη τουλάχιστον «καλώς».

γ) Ο τελικός βαθμός αμιγώς εργαστηριακού/πρακτικού ή αμιγώς θεωρητικού μαθήματος είναι ο βαθμός που καθορίζεται στις παραγράφους 1,2 εδάφιο γ και 3 εδάφιο ε του άρθρου αυτού αντίστοιχα.

δ) Σε περίπτωση επιτυχούς παρακολούθησης ενός μόνου μέρους μικτού μαθήματος, ο βαθμός του μέρους αυτού κατοχυρώνεται και το μάθημα επαναλαμβάνεται μόνο ως προς το άλλο μέρος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

Κανονισμός εξετάσεων περιόδου και πτυχιακής εργασίας - Λήψη πτυχίου

Άρθρο 14

Εξεταστικές περιόδους εξαμήνου,
Πρόγραμμα εξετάσεων

1. Μετά τη λήξη των μαθημάτων κάθε διδακτικού εξαμήνου ακολουθούν δύο (2) εξεταστικές περιόδους, δύο (2) εβδομάδων η κάθε μία κατά τη διάρκεια των οποίων οι σπουδαστές εξετάζονται γραπτά ή προφορικά, σε όλη τη διδακτέα ύλη κάθε μαθήματος που δηλώθηκε από τον

σπουδαστή και προβλέπεται από τα αναλυτικά προγράμματα. Για προφορική εξέταση απαιτείται εισήγηση του διδάσκοντα και απόφαση της Γενικής Συνέλευσης Τομέα στον οποίο ανήκει το μάθημα.

2. Οι εξετάσεις περιόδου σε θεωρητικά μαθήματα, ή στο θεωρητικό μέρος μικτών μαθημάτων είναι για όλους τους σπουδαστές που τα έχουν δηλώσει υποχρεωτικές και διεξάγονται με βάση το πρόγραμμα, που συντάσσεται από το Συμβούλιο του Τμήματος και ανακοινώνεται με ευθύνη του Προϊσταμένου του Τμήματος, πέντε (5) τουλάχιστον εργάσιμες ημέρες πριν την έναρξη των εξετάσεων.

Το πρόγραμμα εξετάσεων περιλαμβάνει:

- το εξεταζόμενο μάθημα με τον κωδικό του αριθμό
- τον εισηγητή των θεμάτων
- ημερομηνία, ώρα και αίθουσα εξετάσεων
- τα ονοματεπώνυμα των εποπτών και επιτηρητών
- ένδειξη αν το μάθημα εξετάζεται «γραπτά» ή «προφορικά».

3. Σε περιπτώσεις που, για λόγους μη υπαιτιότητας των σπουδαστών, δεν πραγματοποιηθούν οι τελικές εξετάσεις της μίας ή και των δύο εξεταστικών περιόδων για δύο το πολύ μαθήματα του οικείου διδακτικού εξαμήνου, αυτές διενεργούνται στο αμέσως επόμενο διδακτικό εξάμηνο και μετά τη λήξη των μαθημάτων του εξαμήνου αυτού με απόφαση του Συμβουλίου του ΤΕΙ ύστερα από εισήγηση του Συμβουλίου του Τμήματος. Στην περίπτωση αυτή κατοχυρώνεται ο βαθμός ενδιάμεσης αξιολόγησης. Για τη συμμετοχή στις εξετάσεις μαθημάτων που διεξάγονται σύμφωνα με τα προηγούμενα, στο αμέσως επόμενο διδακτικό εξάμηνο δεν απαιτείται δήλωση του μαθήματος από τον σπουδαστή, ούτε έχουν εφαρμογή, όσον αφορά στα μαθήματα αυτά, οι περιορισμοί των περιπτώσεων ι και ιι του εδαφίου β της παραγράφου 11 του άρθρου 4 του παρόντος.

Άρθρο 15

Οργάνωση των εξετάσεων περιόδου

1. Τη γενική ευθύνη εύρυθμης διεξαγωγής των εξετάσεων του Τμήματος, έχει ο Προϊστάμενος του Τμήματος ο οποίος μεριμνά έγκαιρα για τον ορισμό εποπτών, την καταλληλότητα των χώρων, τη διαθεσιμότητα των υλικών και μέσων και γενικότερα για το αδιάβλητο των εξετάσεων.

2. Ως επιτηρητές των εξετάσεων ορίζονται από το Συμβούλιο του Τμήματος τακτικά μέλη του Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Επιστημονικοί - Εργαστηριακοί Συνεργάτες και Εκπαιδευτικοί Ειδικών Μαθημάτων στα πλαίσια των ωρών απασχόλησής τους κατά βαθμίδα και με συνεκτίμηση του χρόνου που απαιτείται για την ετοιμασία των εισηγήσεων και για τις διορθώσεις των γραπτών δοκιμίων και σε περίπτωση έλλειψης του προαναφερόμενου προσωπικού, ως επιτηρητές ορίζονται και άλλες κατηγορίες προσωπικού.

3. Τα θέματα των εξετάσεων εισηγείται αυτός ή αυτοί που δίδαξαν το μάθημα, σύμφωνα με τις διακρίσεις του άρθρου 6 παράγραφος 3α του παρόντος, κατά το εξάμηνο που έληξε και σε περίπτωση απολύτως και εκ των προτέρων δικαιολογημένης απουσίας τους ή κωλύματος, τα θέματα θέτει και εισηγείται άλλος εκπαιδευτικός από τον ίδιο Τομέα Μαθημάτων, που ορίζεται με πράξη του Προϊσταμένου του Τμήματος.

4. Σε περίπτωση προφορικής εξέτασης, ορίζεται και δεύτερος εξεταστής συναφούς ειδικότητας, με πράξη του υπευθύνου του Τομέα, η δε εξέταση λαμβάνει χώρα

παρουσία όλων των εξεταζομένων, στο σύνολό τους ή κατά ομάδες, με όσο το δυνατόν περισσότερους σπουδαστές. Ο βαθμός στην περίπτωση αυτή είναι ο μέσος όρος των βαθμολογιών των δυο εξεταστών.

5. Η διάρκεια επεξεργασίας των θεμάτων κατά τη γραπτή εξέταση κάθε μαθήματος σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να υπερβεί τις τρεις (3) ώρες. Οι εξετάσεις κάθε μαθήματος διεξάγονται με την ευθύνη του διδάσκοντα το μάθημα.

Άρθρο 16

Διαδικασία διεξαγωγής εξετάσεων, «Τράπεζα θεμάτων»

1. Για την ανάπτυξη των θεμάτων χορηγούνται στους εξεταζόμενους σπουδαστές ειδικά σφραγισμένες και υπογραμμένες ιδιόχειρα από τον εξεταστή του μαθήματος κόλλες αναφοράς ή τυπωμένα ερωτηματολόγια με ευθύνη των επιτηρητών της αίθουσας.

2. Στην αρχή της εξέτασης γίνεται από τους επιτηρητές έλεγχος των στοιχείων ταυτότητας των εξεταζομένων.

3. Σπουδαστής που καταλαμβάνεται να αντιγράψει από βιβλία ή σημειώσεις ή από γραπτό άλλου σπουδαστή ή συνεννοείται με άλλον ή άλλους σπουδαστές ή παρεμποδίζει την ομαλή διεξαγωγή των εξετάσεων μηδενίζεται, αφού σημειωθεί και μονογραφηθεί το γραπτό του από τον επιτηρητή που έκανε τη διαπίστωση αυτή.

4. Η προσέλευση των εισηγητών και επιτηρητών γίνεται τουλάχιστο δέκα πέντε (15) λεπτά πριν αρχίσουν οι εξετάσεις. Ο επόπτης παίρνει παρουσίες των εισηγητών και επιτηρητών δέκα (10) λεπτά πριν την έναρξη των εξετάσεων και οι εισηγητές και οι επιτηρητές που δεν βρίσκονται την καθορισμένη ώρα στη θέση τους, θεωρούνται από τον επόπτη εξετάσεων απόντες. Οι εισηγητές δε αποχωρούν, αλλά παραμένουν στους χώρους του Ιδρύματος κατά τη διάρκεια των εξετάσεων.

5. Η σύμπτυξη των σπουδαστών σε αίθουσες λιγότερες απ' αυτές που προβλέπει το πρόγραμμα εξετάσεων δεν επιτρέπεται παρά μόνο μετά από έγκριση του επόπτη. Απαγορεύεται στους σπουδαστές να προσέρχονται στις εξετάσεις κατέχοντας κινητά τηλέφωνα, υπολογιστικά συστήματα και κάθε μέσο που μπορεί να αλλοιώσει το αδιάβλητο των εξετάσεων. Επιτρέπεται από τους σπουδαστές, κατά την διάρκεια της εξέτασης, η χρήση μόνο των μέσων και υλικών που θεωρούνται από τον εισηγητή ως αναγκαία για την εξέταση.

6. Ο επόπτης εξετάσεων οφείλει να ελέγχει την εφαρμογή του κανονισμού σπουδών και να κάνει γραπτές παρατηρήσεις οι οποίες παραδίδονται στον προϊστάμενο του τμήματος και στο Ίδρυμα. Προβλήματα που προκύπτουν κατά τη διάρκεια της εξέτασης, επιλύονται από τον εκάστοτε επόπτη εξετάσεων.

7. Οι εισηγητές οφείλουν να δίνουν εξηγήσεις μεγάλων σ' όλους τους σπουδαστές και όχι ιδιαίτερα και χαμηλόφωνο σε κάποιο σπουδαστή.

8. Η απασχόληση επιτηρητή με άλλες δραστηριότητες, εκτός από την επιτήρηση απαγορεύεται. Η απομάκρυνση επιτηρητή από την αίθουσα εξετάσεων μπορεί να είναι μόνο ολιγόλεπτη για κάποιο ειδικό λόγο και μόνο με άδεια του επόπτη. Οι επιτηρητές σε καμία περίπτωση δε δίνουν εξηγήσεις στους σπουδαστές, ούτε ιδιαίτερα, ούτε μεγάλων.

9. Αλλαγές στο πρόγραμμα επιτηρήσεων δεν είναι σκόπιμο να γίνονται. Αν πάραυτα προκύψει ανάγκη αλλαγής

επιτηρητών οι ενδιαφερόμενοι οφείλουν με γραπτή δήλωσή τους στη Γραμματεία της σχολής τους να γνωστοποιήσουν την αλλαγή από την προηγούμενη μέρα των εξετάσεων, αφού πρώτα πάρουν την έγκριση του Προϊσταμένου του Τμήματος.

10. Από τους επιτηρητές συντάσσεται κατάσταση των παρόντων σπουδαστών στην οποία αναγράφονται, το μάθημα εξετάσεων, η αίθουσα, η ημερομηνία και ώρα, καθώς και τα ονόματα του επόπτη, εισηγητή και επιτηρητών. Κάθε Σπουδαστής υπογράφει στην κατάσταση παρόντων κατά την παράδοση του γραπτού του. Η κατάσταση αυτή υπογράφεται από τους επιτηρητές και παραδίδεται ενυπόγραφα μετά το τέλος των εξετάσεων στον εισηγητή μαζί με τα γραπτά των σπουδαστών.

11. Η κόλλα αναφοράς ή το τυπωμένο ερωτηματολόγιο κάθε σπουδαστή που έχει το όνομά του μονογράφεται από τους επιτηρητές της αίθουσας δύο φορές. Την πρώτη φορά στο επάνω μέρος της πρώτης σελίδας και μάλιστα κάθε φορά που ο σπουδαστής παίρνει κόλλα και την δεύτερη φορά στο τέλος του γραπτού, όταν ο σπουδαστής ζητήσει νέα κόλλα ή τελειώσει τις εξετάσεις.

12. Η μη τήρηση του κανονισμού εξετάσεων από τους εισηγητές και επιτηρητές θεωρείται ως ελλιπής προσφορά εκπαιδευτικής εργασίας και συνεπάγεται τις νόμιμες κυρώσεις. Η παράδοση - παραλαβή των γραπτών γίνεται μέσω ειδικού βιβλιαρίου πρωτοκόλλου.

13. Μέσα σε πέντε (5) ημέρες από την διεξαγωγή των εξετάσεων του μαθήματος, ο εκπαιδευτικός καταθέτει στο Τμήμα τη βαθμολογία των εξετάσεων περιόδου καθώς και τον τελικό βαθμό του μαθήματος. Μετά από σχετικό έλεγχο, το Τμήμα προβαίνει στην ανακοίνωση των αποτελεσμάτων και στην αρχειοθέτηση των βαθμολογιών.

14. Τα γραπτά δοκίμια φυλάσσονται με ευθύνη του εξεταστή για ένα εξάμηνο, μετά την παρέλευση του οποίου διατίθεται για πολτοποίηση με απόφαση του Συμβουλίου της Σχολής. Σε διάστημα 15 ημερών από την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων, ο σπουδαστής μπορεί να ζητήσει από τον εξεταστή να συμβουλευτεί το γραπτό του και ο εξεταστής υποχρεούται να το επιδείξει.

Σε περίπτωση αποτυχίας σε τέσσερις συνεχόμενες εξεταστικές περιόδους ο σπουδαστής με αίτησή του στον Τομέα μπορεί να ζητήσει την αξιολόγηση του γραπτού του, της επόμενης εξεταστικής περιόδου, από τριμελή επιτροπή συναφούς ειδικότητας στην οποία συμμετέχει και ο εισηγητής των θεμάτων, ως μέλος της επιτροπής. Η επιτροπή συνίσταται με απόφαση του Τομέα που καθορίζει κάθε σχετική διαδικασία.

15. α) Ο εξεταστής κάθε μαθήματος υποχρεούται να παραδίδει στον υπεύθυνο του Τομέα Μαθημάτων που ανήκει το μάθημα, ένα (1) αντίγραφο των θεμάτων που χρησιμοποιήθηκαν για την εξέταση των σπουδαστών.

β) Στο τέλος κάθε εξεταστικής περιόδου, γίνεται αξιολόγηση των θεμάτων που κατατέθηκαν στο Τμήμα από τον οικείο Τομέα και αποφασίζεται η κωδικοποίηση ή μη συγκεκριμένου θέματος.

γ) Για την κωδικοποίηση, αρχειοθέτηση, διατήρηση και διακίνηση των θεμάτων του προηγούμενου εδαφίου δημιουργείται σε κάθε Σχολή «τράπεζα θεμάτων» κατά Τμήμα και Τομέα, σκοπός της οποίας είναι η διευκόλυνση των εξεταστικών διαδικασιών.

δ) Η «τράπεζα θεμάτων» λειτουργεί και ως δανειστική των μελών του Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π., Επιστημονικών - Εργαστη-

ριακών Συνεργατών και Εκπαιδευτικών Ειδικών Μαθημάτων της Σχολής.

Άρθρο 17

Εκπόνηση πτυχιακής εργασίας

1. Κάθε σπουδαστής είναι υποχρεωμένος να εκπονήσει μια πτυχιακή εργασία με θέμα που πρέπει να έχει σχέση με τα γνωστικά αντικείμενα του Τμήματος και τα πραγματικά θέματα παραγωγής και υπηρεσιών.

Τα μέλη του Ε.Π., οι Επιστημονικοί και Εργαστηριακοί Συνεργάτες του Τμήματος προτείνουν θέματα πτυχιακής εργασίας τα οποία εγκρίνονται ύστερα από εισήγηση του Τομέα Μαθημάτων και απόφαση του Συμβουλίου του Τμήματος και ανακοινώνονται έγκαιρα στους σπουδαστές.

Για την εκπόνηση της πτυχιακής εργασίας χρησιμοποιούνται, εφόσον είναι απαραίτητο, οι χώροι και ο εξοπλισμός καθώς επίσης τυχόν αναγκαία οικονομικά μέσα του Ιδρύματος. Πτυχιακή εργασία μπορεί να πραγματοποιηθεί επίσης εκτός Ιδρύματος σε οργανισμούς, ιδρύματα, υπηρεσίες, ιδιωτικές επιχειρήσεις κλπ, ύστερα από απόφαση του Συμβουλίου του Τμήματος. Τις προϋποθέσεις ανάθεσης πτυχιακών εργασιών και κάθε σχετικό θέμα καθορίζει με απόφαση του το Συμβούλιο Τμήματος μετά από εισήγηση των Τομέων του Τμήματος.

2. Κοινό θέμα πτυχιακής εργασίας μπορεί να ανατεθεί και σε ομάδα μέχρι τρεις (3) σπουδαστές με ταυτόχρονη κατανομή της εργασίας σε κάθε σπουδαστή.

3. Κάθε μέλος του Ε.Π. του Τμήματος στα πλαίσια απασχόλησης του αναλαμβάνει υποχρεωτικά την επίβλεψη αριθμού πτυχιακών εργασιών, ανάλογα με τις ώρες διδακτικού έργου που του έχουν ανατεθεί. Ο αριθμός πτυχιακών εργασιών που μπορούν να επιβλέπουν τα μέλη του Ε.Π. δεν μπορεί να υπερβαίνει τις τρεις (3) ανά εξάμηνο. Επιστημονικοί και Εργαστηριακοί Συνεργάτες του Τμήματος αναλαμβάνουν επίσης την επίβλεψη πτυχιακών εργασιών, όταν το αντικείμενο δεν καλύπτεται από το Ε.Π. του Τμήματος ή όταν αυτοί επιβλέπουν ήδη τον προβλεπόμενο μέγιστο αριθμό πτυχιακών εργασιών.

4. Από τον Τομέα ή το Συμβούλιο Τμήματος ορίζεται για κάθε θέμα πτυχιακής εργασίας ένα μέλος του Ε.Π. ή Επιστημονικός ή Εργαστηριακός Συνεργάτης που επιβλέπει την πρόοδο στην επεξεργασία του θέματος, καθοδηγεί τους σπουδαστές στην αναζήτηση της καλύτερης λύσης, φροντίζει για την παροχή των αναγκαίων διευκολύνσεων σε χώρους και σε εξοπλισμό και εποπτεύει τα μέλη του Ε.Τ.Π. όπου η συμβολή τους κρίνεται αναγκαία. Επίσης εισηγείται στον Προϊστάμενο του Τμήματος τη διάθεση των απαραίτητων χρηματικών ποσών για αναλώσιμα υλικά κλπ. Για πτυχιακές εργασίες που πραγματοποιούνται σε χώρους εκτός Ιδρύματος, ο επιβλέπων εκπαιδευτικός περιορίζεται στο επιστημονικό τεχνικό μέρος της εργασίας. Επίβλεψη πτυχιακής εργασίας μπορεί να ανατεθεί σε μέλη του Ε.Π. ή Επιστημονικούς ή Εργαστηριακούς Συνεργάτες άλλου Τμήματος μετά από απόφαση των Συμβουλίων των δύο Τμημάτων.

5. Η επεξεργασία της πτυχιακής εργασίας μπορεί να επεκταθεί και πέρα από τη λήξη του τελευταίου εξαμήνου σπουδών, ανάλογα με την έκταση και τις απαιτήσεις του θέματος. Η διάρκεια της εκπόνησης της πτυχιακής εργασίας δεν μπορεί να υπερβαίνει τα τρία (3) εξάμηνα. Στην περίπτωση υπέρβασης του ορίου των τριών (3) εξαμήνων ανατίθεται στο σπουδαστή νέο θέμα πτυχιακής εργασίας.

Τα πνευματικά δικαιώματα ανήκουν σε αυτούς που συνέβαλαν στην εκπόνηση της πτυχιακής εργασίας μετά από εισήγηση του επιβλέποντα εκπαιδευτικού.

6. Μετά την ολοκλήρωση της πτυχιακής εργασίας και ύστερα από έγκριση του επιβλέποντα εκπαιδευτικού, αυτή υποβάλλεται μέσω του πρωτοκόλλου στο Τμήμα. Το Συμβούλιο του Τμήματος ορίζει ημερομηνία μέσα στο χρόνο μαθημάτων, κατά την οποία γίνεται παρουσίαση της πτυχιακής εργασίας, ή αριθμού πτυχιακών εργασιών ενώπιον τριμελούς επιτροπής από μέλη του Ε.Π. του Τμήματος και Επιστημονικούς ή Εργαστηριακούς Συνεργάτες συναφούς ειδικότητας, εκ των οποίων ο ένας είναι ο εισηγητής. Την παρουσίαση αυτή μπορούν να παρακολουθήσουν όλα τα μέλη της εκπαιδευτικής κοινότητας.

7. Σε περίπτωση έλλειψης μελών του Ε.Π. συναφούς ειδικότητας στο ίδιο Τμήμα, η επιτροπή συμπληρώνεται από μέλη άλλου Τμήματος που έχουν συνάφεια με το αντικείμενο. Τα μέλη της επιτροπής παρακολουθούν την παρουσίαση της εργασίας και υποβάλλουν διευκρινιστικές και εξεταστικές ερωτήσεις, ώστε να διαμορφώσουν άποψη για την ορθότητα και την πληρότητα της λύσης που δόθηκε στο πρόβλημα και για το βαθμό συμμετοχής καθενός από τους συμμετέχοντες στην επεξεργασία του θέματος σπουδαστές. Τα μέλη της επιτροπής εξέτασης της πτυχιακής εργασίας αποφασίζουν, κατά πλειοψηφία, ύστερα από πρόταση του επιβλέποντα εκπαιδευτικού, για το βαθμό που θα δοθεί στην πτυχιακή εργασία ή σε καθένα από τους συμμετέχοντες στην ομάδα επεξεργασίας ξεχωριστά. Σε περίπτωση που η πτυχιακή εργασία δίνεται σε περισσότερους από έναν σπουδαστή, τότε η βαθμολογία τίθεται χωριστά για κάθε ένα σπουδαστή.

8. Σε περίπτωση που μία πτυχιακή εργασία κριθεί ελλιπής, αναπέμπεται για συμπληρωματική επεξεργασία, οπότε επαναλαμβάνεται η διαδικασία υποβολής και παρουσίασης, όπως ορίζεται στις παραγράφους 6 και 7 του άρθρου αυτού.

9. Για επιμέρους θέματα που δεν αναγράφονται στις παραγράφους του παρόντος άρθρου αποφασίζει το Συμβούλιο του Τμήματος.

Άρθρο 18

Πρακτική Άσκηση στο Επάγγελμα

Οι σπουδαστές υποχρεούνται σε εξάμηνη πρακτική άσκηση στο επάγγελμα σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία (ν. 1404/1984, ν.2 916/2001, π.δ. 174/1985 ΦΕΚ 59Α/29.3.1985 και ν. 1351/1983 ΦΕΚ 56Α/28.4.1983).

Άρθρο 19

Βαθμός πτυχίου. Ανακήρυξη πτυχιούχων

1. Ο βαθμός πτυχίου εξάγεται με προσέγγιση δύο (2) δεκαδικών της ακέραιας μονάδας και προκύπτει από τον τύπο:

$$B = \frac{\delta 1\beta 1 + \delta 2\beta 2 + \dots + \delta n\beta n}{\delta 1 + \delta 2 + \dots + \delta n}$$

όπου $\beta 1, \beta 2, \dots, \beta n$ είναι οι βαθμοί όλων των υποχρεωτικών και των κατ' επιλογήν υποχρεωτικών μαθημάτων που παρακολούθησε ο σπουδαστής και $\delta 1, \delta 2, \dots, \delta n$ οι αντίστοιχες διδακτικές μονάδες, σύμφωνα με την παράγραφο 6 του άρθρου 4 του παρόντος.

Στα μαθήματα περιλαμβάνεται και η πτυχιακή εργασία με τον αριθμό διδακτικών μονάδων που ορίζεται στην παράγραφο 6 του άρθρου 4 του παρόντος.

Για τον υπολογισμό του Βαθμού πτυχίου δεν λαμβάνονται υπόψη η πρακτική άσκηση και τα προαιρετικά μαθήματα. Σε περίπτωση που οι εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας είναι διαφορετικές από τις εβδομαδιαίες διδακτικές μονάδες (credit points) του προγράμματος, τότε ο υπολογισμός του βαθμού πτυχίου γίνεται με βάση τις διδακτικές μονάδες.

2. Ο χαρακτηρισμός βαθμού του πτυχίου των αποφοίτων των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων καθορίζεται ως εξής:

- από 5,00-6,99 «καλώς»
- από 7,00-8,49 «λίαν καλώς»
- από 8,50-10,00 «άριστα».

3. Τα μαθήματα που αναγράφονται στο αντίγραφο αναλυτικής βαθμολογίας του σπουδαστή περιλαμβάνουν τα υποχρεωτικά, τα κατ' επιλογήν υποχρεωτικά και τα προαιρετικά μαθήματα που παρακολούθησε ο σπουδαστής.

4. Τελειόφοιτος του Τ.Ε.Ι. Λαμίας ανακηρύσσεται πτυχιούχος, αφότου συμπληρώθηκαν όλες οι απαιτούμενες, σύμφωνα με την παράγραφο 5 του άρθρου 27 του ν. 1404/1983, προϋποθέσεις και ειδικότερα από τη χρονολογία που κατατέθηκε και πρωτοκολλήθηκε στο Τμήμα και η τελευταία προϋπόθεση.

Άρθρο 20

Όργανο Πειθαρχικού Ελέγχου των σπουδαστών

Συγκροτείται στο Τ.Ε.Ι. Λαμίας όργανο πειθαρχικού ελέγχου των σπουδαστών που θα επιλαμβάνεται θεμάτων που αφορούν στη συμπεριφορά των σπουδαστών, όταν με αυτή προσβάλλεται το κύρος του Ιδρύματος ή η αξιοπρέπεια και η προσωπικότητα των μελών της κοινότητας του Ιδρύματος και γενικά σε συμπεριφορά που δεν αρμόζει στην ιδιότητα σπουδαστή Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης και που θα υποβάλλονται σ' αυτό, από το Συμβούλιο του τμήματος, το Διευθυντή Σχολής, τους Αντιπροέδρους ή τον Πρόεδρο του Τ.Ε.Ι. Λαμίας.

Το όργανο πειθαρχικού ελέγχου των σπουδαστών θα αποτελείται από πέντε (5) μέλη. Τρία (3) μέλη θα προέρχονται από το Ε.Π. του Ιδρύματος, τα οποία θα εκλέγονται κάθε χρόνο από το Ε.Π. της συνέλευσης του Τ.Ε.Ι. Λαμίας και δύο (2) από τους σπουδαστές, οι οποίοι θα εκλέγονται κάθε χρόνο από τους σπουδαστές μέλη της Συνέλευσης του Ιδρύματος. Πρόεδρος του οργάνου θα είναι ο εκπαιδευτικός που έλαβε τις περισσότερες ψήφους. Οι αποφάσεις του οργάνου λαμβάνονται με πλειοψηφία τεσσάρων (4) ψήφων.

Οι ποινές που μπορεί να επιβάλλονται στους σπουδαστές είναι:

- έγγραφη επίπληξη
- αποκλεισμός από τις εξετάσεις μίας περιόδου ενός μαθήματος
- αποκλεισμός από τις εξετάσεις μίας περιόδου όλων των μαθημάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

Τίτλοι σπουδών, Πιστοποιητικά, Ταυτότητα, Τηρούμενα βιβλία

Άρθρο 21

Τίτλοι σπουδών, Πιστοποιητικά

1. Στους σπουδαστές του Τ.Ε.Ι. Λαμίας χορηγούνται τα ακόλουθα πιστοποιητικά και τίτλοι σπουδών:

- πτυχίο
  - πιστοποιητικό αποφοίτησης
  - παράρτημα διπλώματος του σπουδαστή (Diploma Supplement)
  - αντίγραφο αναλυτικής βαθμολογίας του σπουδαστή
  - βεβαίωση σπουδαστικής κατάστασης
  - πιστοποιητικό για χρήση στρατολογίας
2. Ο τύπος του πτυχίου καθορίζεται σύμφωνα με την παράγραφο 8 του άρθρου 27 του ν. 1404/1983.
3. Το πιστοποιητικό αποφοίτησης επέχει θέση αντιγράφου πτυχίου.
4. Το παράρτημα διπλώματος εκδίδεται στην Ελληνική καθώς και στην Αγγλική Γλώσσα ενώ διαθέτει τη μορφή που καθορίζεται από τα αρμόδια όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Άρθρο 22

Φοιτητική ταυτότητα, Εισιτήριο

Στους σπουδαστές του Τ.Ε.Ι. Λαμίας χορηγούνται: η φοιτητική ταυτότητα, ο τύπος και το περιεχόμενο της οποίας καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Στους σπουδαστές του Ιδρύματος χορηγείται επίσης και ειδικό φοιτητικό εισιτήριο σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

Άρθρο 23

Τηρούμενα βιβλία στο Τμήμα και τη Σχολή

1. Για παρακολούθηση της σπουδαστικής κατάστασης του Τμήματος τηρούνται τα ακόλουθα βιβλία και πρακτικά:

- α) Μητρώο σπουδαστών
- β) Μητρώο πτυχιούχων και Βιβλίο Παρουσιών
- γ) Βιβλίο πρακτικών Συμβουλίου του Τμήματος
- δ) Βιβλίο πρακτικών Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος
- ε) Βιβλίο πρακτικών Γενικής Συνέλευσης Τομέα Μαθημάτων

2. α) Ο τύπος και το περιεχόμενο του Μητρώου σπουδαστών καθορίζεται στον εσωτερικό κανονισμό του Τ.Ε.Ι. Λαμίας.

β) Το βιβλίο των πρακτικών του Συμβουλίου και της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος, αποτελείται από τα επίμεικτα δακτυλογραφημένα έντυπα ή πρακτικά, τα οποία στο τέλος κάθε χρόνου βιβλιοδετούνται και αρχειοθετούνται χρονολογικά.

3. Σε επίπεδο Σχολής τηρείται μόνο βιβλίο πρακτικών του Συμβουλίου σύμφωνα με την περίπτωση β της προηγούμενης παραγράφου.

4. Το Τ.Ε.Ι. Λαμίας χρησιμοποιεί και ηλεκτρονικούς υπολογιστές για την τήρηση της σπουδαστικής κατάστασης και χορηγεί επίσημα επικυρωμένα αντίγραφα αυτής στον ενδιαφερόμενο σπουδαστή.

Άρθρο 24

Φιλοξενούμενοι σπουδαστές

Οι σπουδαστές, οι διακινούμενοι μεταξύ των τριτοβάθμιων ιδρυμάτων της αλλοδαπής και του Ιδρύματος στα πλαίσια προγραμμάτων συνεργασίας, εγγράφονται ως φιλοξενούμενοι σπουδαστές. Οι φιλοξενούμενοι σπουδαστές έχουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που έχουν οι σπουδαστές του ιδρύματος, για όσο χρόνο διαρκεί η φοίτησή τους, σύμφωνα με το εγκεκριμένο πρόγραμμα συνεργασίας. Στους σπουδαστές που ολοκλη-

ρώνουν την παρακολούθηση μαθημάτων (εργαστηριακών ή θεωρητικών) και έλαβαν μέρος επιτυχώς σε εξετάσεις χορηγείται πιστοποιητικό σπουδών με τον τίτλο του μαθήματος, τον βαθμό και τις ακαδημαϊκές πιστωτικές μονάδες.

Άρθρο 25

Εκπόνηση Προγράμματος σε Ιδρύματα της Αλλοδαπής

Προκειμένου περί σπουδαστών ενός Τμήματος του Ιδρύματος που εκπονούν ένα μέρος του προγράμματος σπουδών σε ιδρύματα της αλλοδαπής στα πλαίσια εκπαιδευτικών προγραμμάτων συνεργασίας, ακολουθούνται οι διαδικασίες σύμφωνα με τις διμερείς συμφωνίες μετα-

ξύ του Τ.Ε.Ι. και του Τμήματος Υποδοχής των ιδρυμάτων που υπάρχει συνεργασία.

Άρθρο 26
Γενική Διάταξη

Θέματα και λεπτομέρειες που δεν καθορίζονται από τον παρόντα Κανονισμό, καθορίζονται από το Συμβούλιο του Τ.Ε.Ι. με σχετικές εγκυκλίους.

Η απόφαση αυτή θα δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 24 Αυγούστου 2005

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
Σ. ΤΑΛΙΑΔΟΥΡΟΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ**ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ**

ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΟΥ 34 * ΑΘΗΝΑ 104 32 * FAX 210 52 21 004
 ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: <http://www.et.gr> – e-mail: webmaster@et.gr

Πληροφορίες Α.Ε. - Ε.Π.Ε. και λοιπών Φ.Ε.Κ.: 210 527 9000
 Φωτοαντίγραφα παλαιών ΦΕΚ - ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ - ΜΑΡΝΗ 8 - Τηλ. (210)8220885 - 8222924
 Δωρεάν διάθεση τεύχους Προκηρύξεων ΑΣΕΠ αποκλειστικά από Μάρνη 8 & Περιφερειακά Γραφεία
 Δωρεάν ανάγνωση δημοσιευμάτων τεύχους Α' από την ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΠΩΛΗΣΗΣ Φ.Ε.Κ.

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ - Βασ. Όλγας 227	(2310) 423 956	ΛΑΡΙΣΑ - Διοικητήριο	(2410) 597449
ΠΕΙΡΑΙΑΣ - Ευριπίδου 63	(210) 413 5228	ΚΕΡΚΥΡΑ - Σαμαρά 13	(26610) 89 122
ΠΑΤΡΑ - Κορίνθου 327	(2610) 638 109		(26610) 89 105
	(2610) 638 110	ΗΡΑΚΛΕΙΟ - Πεδιάδος 2	(2810) 300 781
ΙΩΑΝΝΙΝΑ - Διοικητήριο	(26510) 87215	ΛΕΣΒΟΣ - Πλ.Κωνσταντινουπόλεως 1	(22510) 46 654
ΚΟΜΟΤΗΝΗ - Δημοκρατίας 1	(25310) 22 858		(22510) 47 533

ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ ΦΥΛΛΩΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ**Σε έντυπη μορφή:**

- Για τα ΦΕΚ από 1 μέχρι 16 σελίδες σε 1 euro, προσαυξανόμενη κατά 0,20 euro για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο ή μέρος αυτού.
- Για τα φωτοαντίγραφα ΦΕΚ σε 0,15 euro ανά σελίδα.

Σε μορφή CD:

Τεύχος	Περίοδος	EURO	Τεύχος	Περίοδος	EURO
Α'	Ετήσιο	150	Αναπτυξιακών Πράξεων	Ετήσιο	50
Α	3μηνιαίο	40	Ν.Π.Δ.Δ.	Ετήσιο	50
Α'	Μηνιαίο	15	Παράρτημα	Ετήσιο	50
Β'	Ετήσιο	300	Εμπορικής και Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας	Ετήσιο	100
Β'	3μηνιαίο	80	Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου	Ετήσιο	5
Β'	Μηνιαίο	30	Διακηρύξεων Δημοσίων Συμβάσεων	Ετήσιο	200
Γ	Ετήσιο	50	Διακηρύξεων Δημοσίων Συμβάσεων	Εβδομαδιαίο	5
Δ'	Ετήσιο	220	Α.Ε. & Ε.Π.Ε.	Μηνιαίο	100
Δ'	3μηνιαίο	60			

- Η τιμή πώλησης μεμονωμένων Φ.Ε.Κ ειδικού ενδιαφέροντος σε μορφή cd-rom και μέχρι 100 σελίδες σε 5 euro προσαυξανόμενη κατά 1 euro ανά 50 σελίδες.
- Η τιμή πώλησης σε μορφή cd-rom δημοσιευμάτων μιας εταιρείας στο τεύχος Α.Ε. και Ε.Π.Ε. σε 5 euro ανά έτος.

ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΑ ΚΑΙ ΑΠΟΣΤΟΛΗ Φ.Ε.Κ. : τηλεφωνικά : 210 - 407 1010, fax : 210 - 407 1010 internet : <http://www.et.gr>.

ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ Φ.Ε.Κ.

	Σε έντυπη μορφή	Από το Internet
Α' (Νόμοι, Π.Δ., Συμβάσεις κτλ.)	225 €	190 €
Β' (Υπουργικές αποφάσεις κτλ.)	320 €	225 €
Γ' (Διορισμοί, απολύσεις κτλ. Δημ. Υπαλλήλων)	65 €	ΔΩΡΕΑΝ
Δ' (Απαλλοτριώσεις, πολεοδομία κτλ.)	320 €	160 €
Αναπτυξιακών Πράξεων και Συμβάσεων (Τ.Α.Π.Σ.)	160 €	95 €
Ν.Π.Δ.Δ. (Διορισμοί κτλ. προσωπικού Ν.Π.Δ.Δ.)	65 €	ΔΩΡΕΑΝ
Παράρτημα (Προκηρύξεις θέσεων ΔΕΠ κτλ.)	33 €	ΔΩΡΕΑΝ
Δελτίο Εμπορικής και Βιομ/κής Ιδιοκτησίας (Δ.Ε.Β.Ι.)	65 €	33 €
Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου (Α.Ε.Δ.)	10 €	ΔΩΡΕΑΝ
Ανωνύμων Εταιρειών & Ε.Π.Ε.	2.250 €	645 €
Διακηρύξεων Δημοσίων Συμβάσεων (Δ.Δ.Σ.)	225 €	95 €
Πρώτο (Α'), Δεύτερο (Β') και Τέταρτο (Δ')	-	450 €

- Το τεύχος του ΑΣΕΠ (έντυπη μορφή) θα αποστέλλεται σε συνδρομητές με την επιβάρυνση των 70 euro, ποσό το οποίο αφορά ταχυδρομικά έξοδα.
- Για την παροχή δικαιώματος ηλεκτρονικής πρόσβασης σε Φ.Ε.Κ. προηγούμενων ετών και συγκεκριμένα στα τεύχη Α', Β', Δ', Αναπτυξιακών Πράξεων & Συμβάσεων, Δελτίο Εμπορικής και Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας και Διακηρύξεων Δημοσίων Συμβάσεων, η τιμή προσαυξάνεται πέραν του ποσού της ετήσιας συνδρομής έτους 2005, κατά 25 euro ανά έτος παλαιότητας και ανά τεύχος, για δε το τεύχος Α.Ε. & Ε.Π.Ε., κατά 30 euro.

* Οι συνδρομές του εσωτερικού προπληρώνονται στις ΔΟΥ (το ποσό συνδρομής καταβάλλεται στον κωδικό αριθμό εσόδων ΚΑΕ 2531 και το ποσό υπέρ ΤΑΠΕΤ (5% του ποσού της συνδρομής) στον κωδικό αριθμό εσόδων ΚΑΕ 3512). Το πρωτότυπο αποδεικτικό είσπραξης (διπλότυπο) θα πρέπει να αποστέλλεται ή να κατατίθεται στην αρμόδια Υπηρεσία του Εθνικού Τυπογραφείου.

* Η πληρωμή του υπέρ ΤΑΠΕΤ ποσού που αντιστοιχεί σε συνδρομές, εισπράττεται και από τις ΔΟΥ.

* Οι συνδρομητές του εξωτερικού έχουν τη δυνατότητα λήψης των δημοσιευμάτων μέσω internet, με την καταβολή των αντίστοιχων ποσών συνδρομής και ΤΑΠΕΤ.

* Οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, οι Δήμοι, οι Κοινότητες ως και οι επιχειρήσεις αυτών πληρώνουν το μισό χρηματικό ποσό της συνδρομής και ολόκληρο το ποσό υπέρ του ΤΑΠΕΤ.

* Η συνδρομή ισχύει για ένα ημερολογιακό έτος. Δεν εγγράφονται συνδρομητές για μικρότερο χρονικό διάστημα.

* Η εγγραφή ή ανανέωση της συνδρομής πραγματοποιείται το αργότερο μέχρι την 31ην Δεκεμβρίου κάθε έτους.

* Αντίγραφα διπλοτύπων, ταχυδρομικές επιταγές και χρηματικά γραμμάτια δεν γίνονται δεκτά.

Οι υπηρεσίες εξυπηρέτησης των πολιτών λειτουργούν καθημερινά από 08.00' έως 13.00'

ΑΠΟ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ